

Trasa Operacja Ostra Brama na Wileńszczyźnie

Litwa

1. Dubicze – kwatery żołnierzy AK na miejscowym cmentarzu
Na miejscowym cmentarzu znajdują się kwatery żołnierzy AK: z VI Brygady Wileńskiej, poległych w walkach z Litwinami wiosną 1944 r. oraz żołnierzy Macieja Kalenkiewicza „Kotwiczka”, poległych w walkach z sowieckimi oddziałami NKWD po Operacji Ostra Brama. Co ciekawe w Dubiczach znajdują się również groby i pomnik Powstańców Styczniowych i Ich dowódcy Ludwika Narbutta.
2. Kowalki – miejsce śmierci Jana Borysewicza „Krysi”
W Kowalkach w dniu 21 grudnia 1945 roku zginął legendarny dowódca II batalionu 77 pułku piechoty oraz Zgrupowania Północ. W Operacji Ostra Brama był oficerem Zgrupowania Południe. Poległ w walce z sowieckimi oddziałami NKWD. Jan Borysewicz jest kawalerem Krzyża Virtuti Militari. W Kowalkach znajduje się pomnik upamiętniający Bohatera.
3. Koleśniki – kwatery żołnierzy AK na cmentarzu Jasna Górka
Kwatera żołnierzy VI Wileńskiej Brygady AK. Symboliczne groby żołnierzy brygady poległych w różnych bitwach brygady.
4. Cmentarz Szalewiczów - groby żołnierzy AK
Na leśnym cmentarzu, położonym nieopodal dawnego majątku Szalewiczów, niedaleko nieistniejącej już wsi Adamiszki spoczywają żołnierze Armii Krajowej, m.in. adiutant Jana Borysewicza „Krysi” – Michał Rzuchowski „Szary”. Spoczywają tam również żołnierze AK z oddziału Władysława Janczewskiego „Lalusia” zamordowani przez Sowietów w Boładziszkach
5. Niewoniańce – groby żołnierzy AK na miejscowym cmentarzu
Na cmentarzu spoczywa siedmiu żołnierzy poległych w starciu oddziału Czesława Stankiewicza „Komara” z oddziałami NKWD w Puszczy Rudnickiej w nocy z 6 na 7 stycznia 1945 roku.
6. Puszcza Rudnicka – grób żołnierzy Czesława Stankiewicza „Komara”
W nocy z 6 na 7 stycznia 1945 roku oddział Czesława Stankiewicza „Komara” starł się z oddziałami NKWD. Bitwa odbyła się w Puszczy Rudnickiej na wysokości miejscowości Wieczorzyszki. Polskich partyzantów zginęło 25, z czego większość jest pochowana na kwaterze w Puszczy Rudnickiej.
7. Ejszyszki – kwatera żołnierzy AK na cmentarzu
Na cmentarzu w Ejszyszkach, na kwaterze Armii Krajowej chowane są szczątki żołnierzy AK wydobyte w wyniku ekshumacji, zarówno tych prowadzonych niegdyś, jak również obecnie dokonywanych przez IPN.
8. Koniuchy – pomnik pomordowanych
29 stycznia 1944 roku oddziały komunistycznej partyzantki z Puszczy Rudnickiej zaatakowały polską wieś Koniuchy. Oddziały komunistycznej partyzantki to oddziały żydowskie pod dowództwem Jakuba Pennera i Shmuela Kaplinskiego. Mieszkańcy Koniuch nie chcieli dostarczać sowieckiej partyzantce żywności i powołali Samoobronę. Za to postanowiono wymordować mieszkańców wsi. W ataku zginęło kilkadziesiąt osób – głównie kobiet i dzieci.

9. Soleczniki – kwatera żołnierzy AK na miejscowym cmentarzu
Na cmentarzu w Solecznikach, na kwaterze Armii Krajowej pochowane są szczątki czterech żołnierzy AK wydobyte w wyniku ekshumacji w okolicach Dziewieniszek.
10. Sangiełowszczyzna – kwatera wymordowanych żołnierzy Czesława Stankiewicza „Komara”
Na cmentarzyku obok kaplicy Zniszczyńskich znajduje się kwatera, w której pochowano szczątki ok. 20 pomordowanych żołnierzy z oddziału Czesława Stankiewicza „Komara”. Żołnierze zostali zamordowani przez członków pozorowanego oddziału NKWD w lutym 1945 roku.
11. Skorbuciany – kwatera żołnierzy AK na cmentarzu
Przy kaplicy w Skorbucianach znajduje się kwatera VII Wileńskiej Brygady Armii Krajowej. Kwatera liczy 16 grobów.
12. Wilno – cmentarz Rossa – kwatera żołnierzy AK
Na najważniejszym cmentarzu polskim miasta Wilna odwiedzamy groby – rzeczywiste i symboliczne – żołnierzy i oficerów Armii Krajowej.
13. Wilno – cmentarz na Kolonii Kolejowej – kwatera żołnierzy AK
Kwatera na cmentarzu na Kolonii Kolejowej jest kwaterą żołnierzy AK z oddziałów wchodzących w skład I Zgrupowania oraz części oddziałów III Zgrupowania – głównie III Wileńskiej Brygady AK, ale również VIII Brygady Wileńskiej AK, a także I, III i V Batalionu 77 pp AK z Nowogródzyny oraz Oddziału Rozpoznawczego Komendy Okręgu „Groma”. Na kwaterze spoczywa kilkudziesięciu żołnierzy wileńskiej i nowogródzkiej Armii Krajowej poległych w operacji Ostra Brama.
14. Wilno – cmentarz Kalwaryjski – kwatera żołnierzy AK
Na cmentarzu Kalwaryjskim znajduje się kwatera żołnierzy II Zgrupowania. Są to żołnierze głównie z I Wileńskiej Brygady AK, ale również z 23 i 36 Brygad Wileńskich AK. W kwaterze spoczywają szczątki 46 żołnierzy Armii Krajowej poległych w bitwie pod Krawczunami, kończącej walki Operacji Ostra Brama. Szczątki te zostały przeniesione na cmentarz po ekshumacji z kwatery AK na ścieżce kalwaryjskiej.
15. Wilno – ścieżki Kalwarii – kwatera żołnierzy AK
Pierwsza mogiła żołnierzy poległych w bitwie pod Krawczunami. Szczątki kilkudziesięciu z nich spoczywają tu, nad nimi zbudowano pomnik z tablicą pamiątkową. Spoczywają tu szczątki kilkudziesięciu żołnierzy AK.
16. Wilno – Krawczuny – pomnik
W Krawczunach znajduje się pomnik upamiętniający ostatnią bitwę Operacji Ostra Brama, stoczonej przez oddziały II Zgrupowania AK z przeważającymi siłami niemieckimi. W bitwie poległo 79 żołnierzy AK, w tym dowódca I Wileńskiej Brygady AK – Czesław Grombaczewski „Jurand”. Niemieckie siły generała Reinera Stahela straciły w bitwie ok. 1000 żołnierzy.